

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie (Polska)

Університет новітніх технологій (Україна)

Всеукраїнська молодіжна громадська організація
«Союз обдарованої молоді»

М А Т Е Р І А Л И

III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«ОСОБИСТІТЬ, СУСПІЛЬСТВО, ПОЛІТИКА»

15-16 лютого 2016 року

Частина 2

Lublin
Wydawnictwo Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie
2016

УДК 1: 32: 33: 930
ББК 87: 66: 65: 63
О - 75

Рецененти:

Денис Свириденко,
д.філос.н., доц. (професор Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова, Київ)

Jarosław Kit,
PhD (analityk zespołu analiz Fundacji «Amicus Europae», Warszawa)

Друкується за рішенням Вченої ради
Університету новітніх технологій
(Протокол №2/11 від 17.02.2016)

Редакційна група: С. Терепищій, Ю. Будник, В. Герасимович, О. Позній.

О – 75 **Особистість, суспільство, політика:** Матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. /
За ред. С.Терепищого, Ю. Будник, В.Герасимовича, О.Познія. – Ч.2. – Люблін:
WSEI, 2015. – 128 с.

ISBN 978-83-933083-6-3

У збірнику подані матеріали учасників III Міжнародної науково-практичної конференції «Особистість, суспільство, політика», яка відбулась 15-16 лютого 2016 року. На міждисциплінарній конференції були обговорені актуальні проблеми педагогічних, філософських, історичних, політичних і економічних наук.

Для науковців, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів і студентів.

ISBN 978-83-933083-6-3

УДК 1: 32: 33: 930
ББК 87: 66: 65: 63

© Автори матеріалів, 2016
© WSEI, 2016
© ВМГО «Собз обдарованої молоді», 2016
© Університет новітніх технологій, 2016

ЗМІСТ

Секція «Педагогічні науки»

Бей Ирина	НАУКОВІ ЗАСАДИ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК КОМПОНЕНТУ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	6
Білавич Галина	НАДІЯ ДЕНИСІВНА БАБИЧ ЯК ПЕДАГОГ, УЧЕНИЙ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ	8
Богославець Тетяна	ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ	11
Борисюк С., Борисенко В., Голуб К., Клименко Л.	РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ПРОЯВІВ НАСИЛЬСТВА У СІМ'І ЯК СОЦІАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ	13
Василюк Алла, Холєкса Марта	ПОДГОТОВКА БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ АРТ-ТЕРАПИИ	16
Vakhrina Olha	INFORMATION TECHNOLOGIES IN VALUE FORMATION OF STUDENTS	18
Voitko Oksana	INTERCULTURAL COMPETENCE AS A SOCIAL VALUE IN UKRAINE	22
Воронцова Емілія	ВИПРОБУВАННЯ ВЛАДОЮ	24
Горова Марія	ДО ПИТАННЯУ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОСТІ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ США	27
Городиська Віолета	ХАРИЗМАТИЧНА ОСОБИСТІСТЬ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА	28
Гуменюк Ірина	ФОРМУВАННЯ ЕТНОЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»	31
Драновська Світлана	ЗМІСТ ШКІЛЬНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУБАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ «СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВО»)	33
Завгородня Тетяна, Стражнікова Інна	СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ РОЛІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ У РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ВИХОВАННЯ	36
Івах Світлана	МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	38
Ігнатєва Ольга	СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ «ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ»	41
Клюніна Наталія	INDIVIDUALISATION OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT AT THE IN-SERVICE TEACHER TRAINING INSTITUTE	43
Максименко Наталія	ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	46
Матвійчук Оксана, Кузнєцова Олена	МІСІЯ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	49
Салига Наталія	СОФІЯ РУСОВА - БЕРЕГІНЯ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ	51

2. Овчарова О. Розвиток розумових здібностей учнів як необхідна складова формування інноваційної творчої особистості / О. Овчарова // Початкова школа. - 2014. - №1. - С. 5-8.

3. Писаренко В. Розвиток логічного мислення учнів / В. А. Писаренко // Управління школою. - 2005. - № 5. - С. 6-8.

4. Резніченко Н. Розвиток логічних здібностей на уроках української мови / Н. Резніченко // Початкова школа. - 2006. - №3. - С. 5-9.

Матвійчук О.Є.

*кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти та виховання
ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка*

Кузнєцова О.В.

*головний спеціаліст Департаменту освіти і науки
Виконавчого органу Київської міської ради
(Київської міської державної адміністрації)*

МІСІЯ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація. Проаналізовано місію шкільних бібліотек в сучасному суспільстві, окреслену в термінологічних словниках з бібліотечної справи та освіти. Розглянуто основні форми та методи роботи шкільних бібліотек на прикладі бібліотек ЗНЗ м. Києва. Акцентовано увагу на впровадженні інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності шкільних бібліотек.

Ключові слова: шкільна бібліотека, форми роботи, місія шкільної бібліотеки

Кожна людина, яка навчалась у школі, за власним бажанням чи за власною потребою, відвідувала шкільну бібліотеку. Сучасна шкільна бібліотека, як і інші типи бібліотек, трансформується, модернізується, реорганізовується. За останні півстоліття змінилось змістове наповнення діяльності шкільних бібліотек, про що свідчать визначення у довідкових та енциклопедичних виданнях з бібліотечної справи, освіти. Так у словнику книгознавчих термінів (1958 р.) шкільна бібліотека – бібліотека початкової чи середньої школи, призначена для учнів. У словнику бібліотечних термінів, виданому в 1976 році – бібліотека початкової чи середньої школи, призначена для учнів і вчителів, приймає участь в єдиній для школи державній програмі освіти і виховання дітей шляхом пропаганди літератури і керівництва читанням в загальному плані навчально-виховної роботи школи. Термінологічний словник «Бібліотечна справа» (1986 р.) та словник з бібліотечної справи і суміжних галузей знань (1995 р.) подає визначення «шкільної бібліотеки» як бібліотеки, що є структурним підрозділом загальноосвітньої школи, організовує бібліотечне обслуговування учнів і вчителів. В термінологічному словнику з бібліотечної справи (1997 р.) шкільна бібліотека – бібліотека, що діє в структурі загальноосвітньої школи, забезпечує бібліотечне обслуговування учнів у відповідності з навчальними програмами, а також учителів по методиці викладання навчальних дисциплін і виховної роботи з учнями. У «Положенні про бібліотеку загальноосвітнього навчального закладу» (1999 р.) визначається, що бібліотека є обов'язковим структурним підрозділом школи, здійснює бібліотечно-інформаційне, культурно-просвітницьке забезпечення навчально-виховного процесу в урочний і позаурочний час [2, с. 21]. Довідник шкільного бібліотекаря, виданий у 2001 році вміщує наступне визначення шкільної бібліотеки – культурно-просвітницький,

науково-допоміжний соціальний інститут, що забезпечує акумуляцію і загальнодоступність документально-інформаційних ресурсів (книг, періодичних видань та інших носіїв інформації), які містять і зберігають знання, накопичені в процесі розвитку людства і сприяють розвитку інтелектуального і культурного потенціалу. Бібліотека навчального закладу – структурний підрозділ усіх типів навчальних закладів України, що мають упорядковані фонди документів і надають їх у тимчасове користування учням, вчителям, так трактується досліджуваний нами термін у енциклопедії освіти (2008 р) [1, с. 596]. Розкриваючи дефініцію терміну «шкільна бібліотека», варто зазначити, що шкільна означає місце розташування, коли як дитяча – читацьку групу. В останні десятиліття на сторінках періодичних видань, наукових збірників з'являються публікації про доцільність чи недоцільність введення в професійне середовище термінів, які видозмінюють діяльність бібліотек: «шкільний бібліотечно-інформаційний центр», «медіатека», «віртуальна бібліотека», «гібридна бібліотека», «електронна бібліотека» та інші. Розкриваючи дефініцію цих термінів варто зазначити, що електронна бібліотека – бібліотека, що має комп'ютерну техніку і засоби передачі даних, підключена до мережі Інтернет, максимально повно використовує нові інформаційні технології для збору, обробки, збереження, пошуку, розповсюдження інформації і управління основними бібліотечними процесами, проводить збір оцифрованих повних текстів книг. Напрями роботи електронної бібліотеки складаються з основних технологічних процесів: автоматизації робочих місць бібліотекаря, читачів, ведення електронного каталогу, створення баз даних, що дозволяє формувати і контролювати виконання замовлень, проводити статистичний аналіз роботи, створення веб-сайту бібліотеки, рекламних та інформаційних бюлетенів, буклетів тощо. Шкільний бібліотечно-інформаційний центр – структурний підрозділ навчального закладу, що включає фонд книг, періодичних видань, різноманітні інформаційні і технічні засоби, має в наявності педагогічно зумовлений комплекс обладнання і меблів, читальний зал із робочими зонами, в яких створені умови для індивідуальної роботи та розвитку навчально-пізнавальної діяльності учнів, підвищення професійного рівня вчителів. Медіатека – спеціалізований підрозділ у рамках традиційної шкільної бібліотеки, де формуються фонди нетрадиційних носіїв інформації: відео-аудіокасети, компакт-диски. Дані визначення пов'язані із технічним забезпеченням роботи бібліотеки, інформатизацією її структурних підрозділів, впровадженням інноваційних технологій обслуговування користувачів. Визначаючи змістовне наповнення діяльності шкільної бібліотеки, варто зазначити, що пріоритетним напрямом роботи сучасної шкільної бібліотеки залишається популяризація книги та читання, забезпечення інформацією потреб навчально-виховного процесу, виховання в учнів інформаційної культури – сталого прагнення до пошуку інформації, навичок систематизації та її оцінки, вміння користуватись бібліотекою [3, с. 7]. Відповідно до статистичних даних Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) загальна кількість навчальних закладів столиці України станом на 2015 рік складає 433, загальна кількість шкільних бібліотек – 420, кількість бібліотек, забезпечених комп'ютерами – 386, кількість бібліотек, що мають власний веб сайт/сторінку – 30.

Серед актуальних форм роботи шкільних бібліотекарів з учнями залишається проведення бесід, бібліотечних уроків, презентацій книг, літературних аукціонів, вікторин, диспутів, читацьких конференцій, усних журналів (з врахуванням подій календаря знаменних і пам'ятних дат). Значну увагу шкільні бібліотекарі м. Києва приділяють інформаційному супроводу виховної роботи в школі, зокрема підготовці книжкових виставок та їх бібліографічним оглядам, підготовці інформаційних бюлетенів, експрес-інформацій, буклетів, закладок, рекомендаційних списків літератури з різних напрямів виховання: громадянського, превентивного, екологічного тощо. На інформаційних стендах

у шкільних бібліотеках оформлено куточки читача: правила та обов'язки користування бібліотекою, пам'ятки та поради щодо збереження підручників та книг: «Як читати книгу», «Як працювати з періодикою», «Як скласти план читання», «Як швидко вивчити вірш», «Як писати реферат», «Як читати енциклопедію», «Як написати анотацію». З метою постійного удосконалення напрямів роботи шкільної бібліотеки проводиться моніторинг запитів відвідувачів, який оформлюється у «Банк ідей-пропозицій». Пріоритетним напрямом роботи шкільної бібліотеки є співпраця із вчителями-предметниками, класними керівниками, батьками: організація та проведення інтегрованих уроків, підготовка корисних посилань з Інтернет-ресурсів з окремих предметів, інформаційних матеріалів, які вчитель може використати на уроці, рекомендацій та узагальнень щодо стану підручників по класам, результатів моніторингу читацьких інтересів учнів, повідомлення та виступів на педагогічних радах, батьківських зборах. Залучення до бібліотеки користувачів потребує відповідної реклами, яку шкільні бібліотекарі м. Києва презентують у формі буклетів, презентацій бібліотеки, портфолію бібліотекаря, розміщених на сайті школи. Працюють в шкільних бібліотеках і з активом читачів, проводять гурткову роботу: «Книжкова лікарня», «Палітурна справ», «Мистецтво бути читачем» тощо. Для повноцінного забезпечення інформаційних потреб користувачів бібліотеки налагоджено співпрацю по обміну інформації з бібліотеками інших систем і відомств, інформаційними центрами.

В останні роки посилюється не лише інформаційна, але й соціокультурна місія шкільних бібліотек, організація їх культурного дозвілля. Бібліотека на відміну від школи має інший принцип, в школу учень приходить щодня і зобов'язаний вчитись, а у бібліотеку, як правило, приходить добровільно за бажанням. Але для того, щоб підтримувати це бажання сучасний шкільний бібліотекар має володіти не тільки професійними знаннями, бути радником, організатором читання, але, що важливо навігатором в інформаційних матеріалах, консультантом – аналітиком, менеджером знань. З оптимізмом дивлячись у майбутнє, варто зазначити, що *шкільна бібліотека не тільки збереже за собою провідну роль в освітньому процесі школи, але й посилить її, використовуючи інформаційні бібліотечні технології, спрямовані на активізацію творчого потенціалу учасників навчально-виховного процесу та їх самореалізацію.*

ЛІТЕРАТУРА:

1. Енциклопедія освіти / НАПН України. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 596.
2. Положення про бібліотеку загальноосвітнього навчального закладу // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. - 1999. - № 12. - С. 21-26
3. Шкільна бібліотека в навчально-виховному процесі: збірник статей з досвіду роботи бібліотекарів ЗНЗ м. Києва / Уклад. О.Є.Матвійчук.- К.: Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2012. - 156 с.

Салига Н.М.

кандидат педагогічних наук, доцент

ДВНЗ «Прикарпатський університет імені Василя Стефаника»

СОФІЯ РУСОВА - БЕРЕГІНЯ ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Серед видатних педагогів і діячів освіти в Україні одне з чільних місць належить Софії Русовій (1856-1940) – видатній просвітительці, культурно-освітній діячці, педагогові, історикові, письменниці та непересічній особистості, яка стояла біля витоків суспільного українського дошкільного виховання, теоретично обґрунтувала принципи його розвитку. Усе життя просвітителька присвятила справі національного відродження: очолювала